

Smått er godt – kvalitet kontra kvantitet!

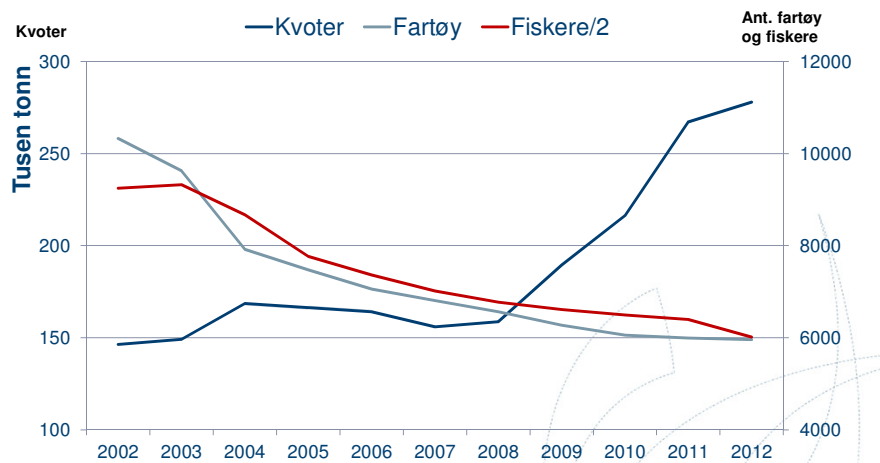
Styringsgruppemøte i Tromsø 5.2.2013

Edgar Henriksen og Morten Heide

Innhold.

- Produktiviteten øker
- Mest mulig på kortest mulig tid fremmer ikke kvalitet!
- Dårlig pris og dårlig lønnsomhet
- Tidsperspektivet rekker ikke lenger enn sesongen!
- Skal juks være et tema eller et «ikke-tema»?
- Grunnleggende endringer eller reparasjon?

Effektivisering – utvikling i kvoter, fartøy og fiskere

Styringsgruppmøte, Tromsø - 5.2.2013

3

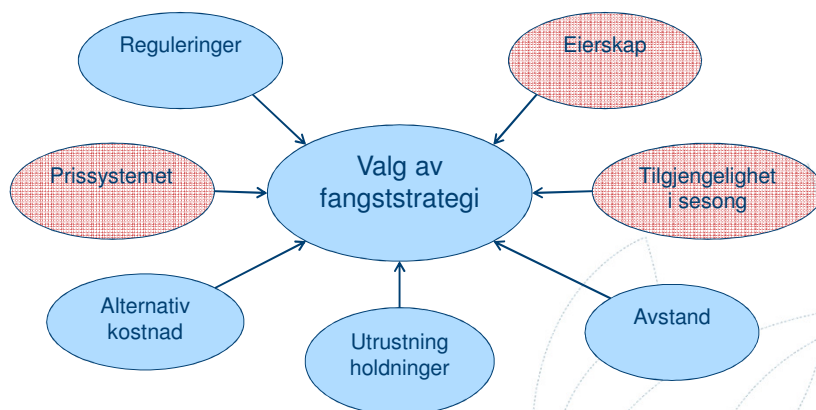
Variabel kvalitet

- Garn og snurrevad gir den dårligste råstoffkvaliteten og har størst spredning i kvaliteten, men øker sine andeler av kystflåten's landinger
- Krokfanget fisk gir best kvalitet og minst variasjon i kvaliteten, men reduserer sine andeler av landingene
- Store fangster, og spesielt store fangster levert fra store fartøy, har negativ effekt på kvalitet, men fangststørrelsene øker
- Råstoffkvaliteten fra store fartøy er dårligere enn fra små
- Sammenhengen mellom pris og kvalitet er i beste fall svak

Styringsgruppmøte, Tromsø - 5.2.2013

4

«Mekanismene»

Styringsgruppemøte, Tromsø - 5.2.2013

5

Fiskeindustrien er med på leken

- Liten vilje til å bruke mulighetene til prising etter kvalitet
- Konjunkturer betyr mer for pris enn kvalitet
  - Makta rår
    - I 2009 måtte prima juksafisk tåle 40% reduksjon
  - Full pris for oppmalingskvalitet
  - Det uttrykkes stadig sterkere bekymring for at naboen jukser!
- «Han tar seg i saltet»
- Kortsiktig rivalisering viktigere enn langsiktig markedsarbeid

Styringsgruppemøte, Tromsø - 5.2.2013

6

Svekker lønnsomheten i foredlingsleddet

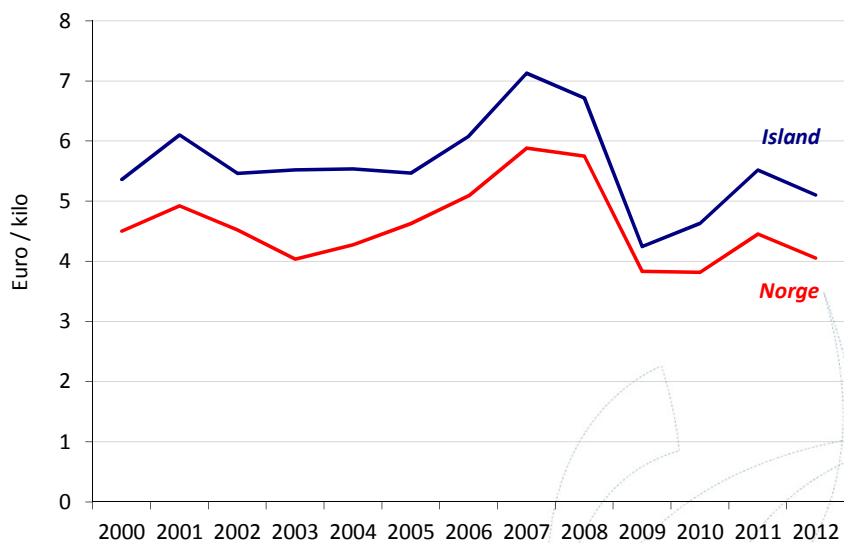
- «Det som blir ødelagt om bord i båten klarer vi aldri å ta igjen på land»
- Manglende bløgging, spalting og slag-/klemskader er de vanligste årsakene til dårlig kvalitet
- Dårlig råstoffkvalitet gir
  - Dårligere effektivitet, mindre utbytte, dårligere produktmiks, høyere kostnader, mindre fleksibilitet, lavere priser på sluttprodukt, flere reklamasjoner og dårligere omdømme
- God kvalitet kan komme fra alle redskap, men krok varierer minst
- I toppsesongen er det bare tid til «samfengtstrategi».

Styringsgruppemøte, Tromsø - 5.2.2013

7

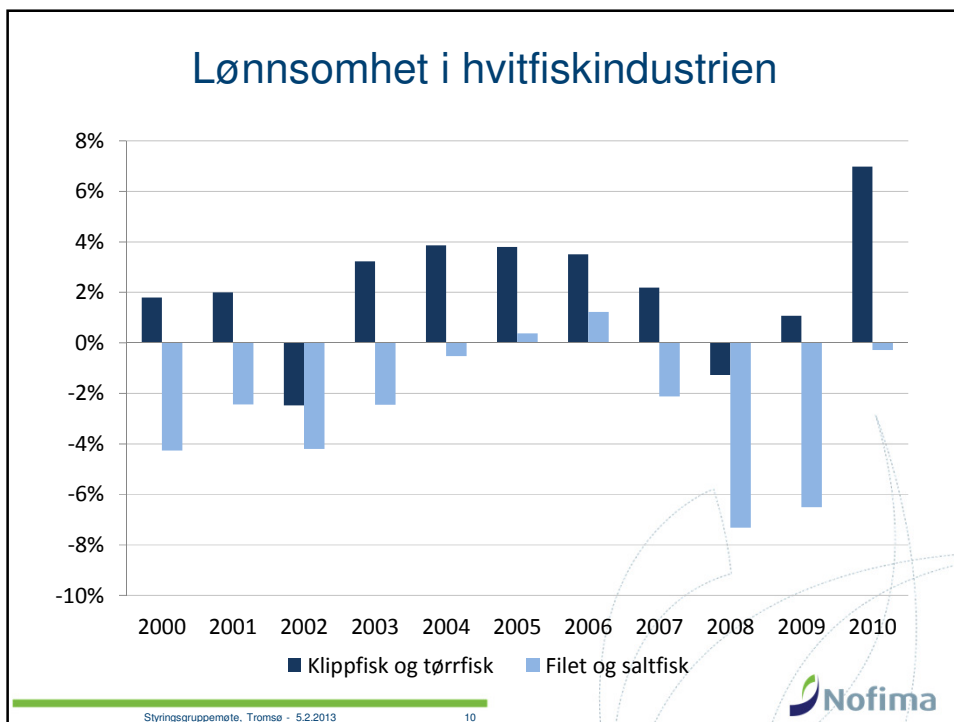
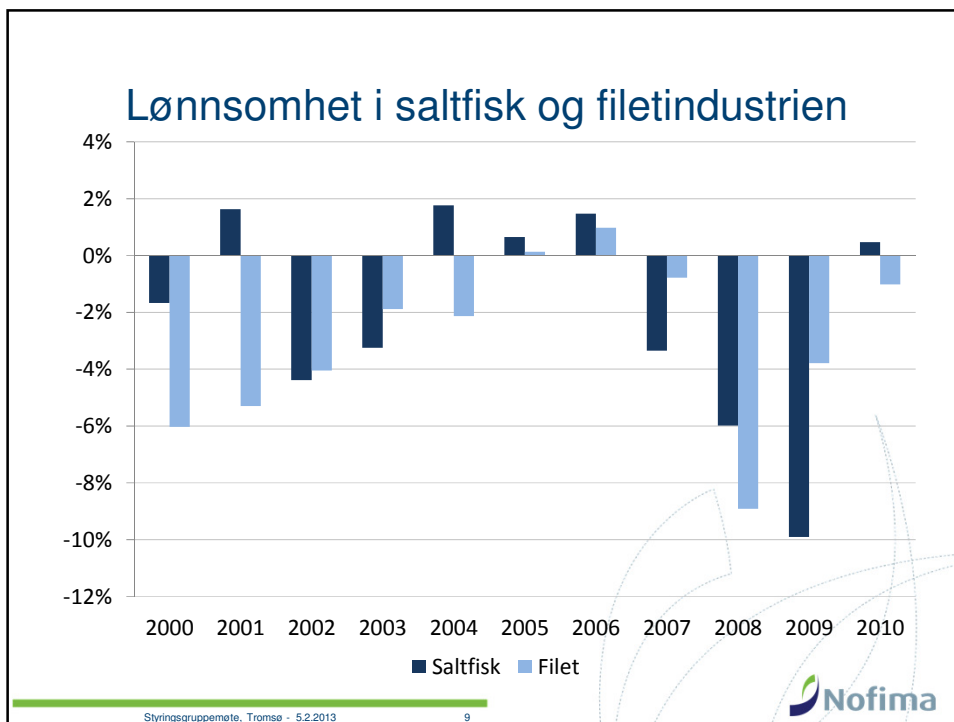
Pris på saltet torsk til Portugal

Styringsgruppemøte, Tromsø - 5.2.2013

8

Hvorfor er det slik?

- Kortsiktig makt som følge av svingninger i tilbud og etterspørsel viktigere enn langsiktige kunde/leverandørrelasjoner
  - Relativt små leverandører av kvalitetsråstoff har minst makt og er mest avhengige
- Transaksjonskostnadene er størst for de fartøy som bringer på land det beste råstoffet
  - Og de er sårbar for vær
- Norsk hvitfisk selges med få unntak i et spotmarked
  - Kortsiktighet heller enn langsiktig markedspleie!
  - Kvalitet belønnes ikke!
  - Og fiskene satser på effektivitet

Halvor Hansen («Halvors tradisjonsfisk») om kvalitet:

Hei.
 Vår ber vi prøvd hardere enn noen gang å
 kvaliteten på torsk er hovedårsaken til
 Min mening er at slørveisene styrer
 kvalitetsdebatten blant fiskerne (min erfaring etter
 flere år i råfisklaget). Jeg håper derfor at noen fra
 fiskerne kan komme sterkt på banen.

ig om et
 e ganger over
 ge,
 å
 en
 n
 ilod
 ike

skader. Dette til tross for at vi får utsortert vare som vi betaler en høy pris for. I enkelte partier har 80 % av fisken betydelige feil. Dette medfører at vi bruker opptil dobbelt så lang tid i produksjonen for å produsere et kvalitetsprodukt, der utbyttet er langt under det som vi bør ha (vi kaster mye fisk!). Jeg vet at det er mange rundt omkring i verden som har samme problem som oss med norsk torsk. Det ser også ut som våre leverandører har gitt opp kampen.....

Du skriver at det er en sammenheng mellom dårlig kvalitet og svak lønnsomhet. Jeg vil gå lenger med å si at kvaliteten på torsk er hovedårsaken til liten lønnsomhet (dette er vår erfaring), og at næringen vil slite helt til kvaliteten bedres betydelig. Min mening er at slørveisene styrer kvalitetsdebatten blant fiskerne (min erfaring etter flere år i råfisklaget). Jeg håper derfor at noen fra fiskerne kan komme sterkt på banen.

Hvordan håndterer vi problematikken rundt juks?

- Vi får stadige tilbakemeldinger om juks
  - Kjenner ikke omfang, men registrerer bekymring for
    - Kvalitets effekter
    - Ulikhet i konkurransevilkår
    - Potensielt omdømmetap
- Hvordan skal vi håndtere dette?
  - Styre unna?
  - Forskning – ikke etterforskning!

Hvorfor bedre kvaliteten?

- Bedre kvalitet på råstoffet vil øke lønnsomheten gjennom
  - Større andel av de best betalte produktene
  - Reduserte produksjonskostnader
  - Bedre omdømme for norsk fisk
- Bedre kvalitet muliggjør en større satsing på høykvalitetsprodukter mot godt betalende segmenter.
Forutsetningene for dette er:
  - Langsiktighet og leveringsdyktighet i forhold til markedsoppbygging
  - Høy og stabil kvalitet, samt leveringsdyktighet
  - Identifisering av andre kritiske faktorer for å posisjonere høykvalitetsprodukter i ulike marked

Nytenking eller flikking?

- Forsterker fortidens gode løsninger dagens problem?
  - Er det vilje til å diskutere i hvilken grad praktiseringen av dagens lovverk skaper problemer og forhindrer innovasjoner?
  - Kortsiktighet og spotsalg forsterker problemene når det er «kjøpers» marked!
- Er fortsatt lovbeskyttelse av et system som «produserer» middelmådig kvalitet forenelig med visjonen om «verdens fremste sjømatnasjon»?
  - Vil det kreve at lovgiver tar ansvar for kvalitet og økonomisk redelighet?
  - Et første svar kan være et moderne kontrollverk, der næringa tar regninga